

skeligheder - ved en ulykke eller ved et voldeligt overfald - hvor folk ikke kommer den skadelidte til hjælp. De står bare og glor på det blodige optrin - nogle videofilmer ligefrem - men gider ikke hjælpe eller tilkalde hjælp, heller ikke selv om det er uden fare for dem selv. Noget sådant er efter spørgerens viden allerede efter gældende ret straffbart, men spørgsmålet er, om denne mulighed for at straffe passivitet benyttes eller benyttes særlig ofte. Hvis folk vidste, at de kunne få bøder, eventuelt fængselsstraf, for bare at stå passivt og glo på ofre, der er ved at forbløde, ville flere nok blive aktive hjælpere.

Svar (12/7 99)

Justitsministeren (Frank Jensen):

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet anmodet Rigsadvokaten om en udtalelse.

Når denne udtalelse foreligger, vil jeg vende tilbage til sagen.

Supplerende svar (19/7 99)

Justitsministeren (Frank Jensen):

Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har Justitsministeriet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

»Der består ingen almindelig pligt til at afværge eller anmelde truende eller begåede forbrydelser, men lovgivningen fastsætter for særlige tilfælde forskrifter herom.

Af sådanne forskrifter kan nævnes følgende:

Straffelovens § 141, der har følgende ordlyd:

»§ 141. Den, som er vidende om, at nogen af de i §§ 98, 99, 102, 106, 109, 110, 111, 112, 113 omhandlede forbrydelser mod staten eller de øverste statsmyndigheder eller en forbrydelse, der medfører fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier, tilsigtes begået, og som ikke gør, hvad der står i hans magt, for at forebygge forbrydelsen eller dens følger, om fornødent ved anmeldelse til øvrigheden, straffes, hvis forbrydelsen bliver begået eller forsøgt, med hæfte eller med fængsel indtil 3 år eller under formildende omstændigheder med bøde.

Stk.2. Den, der undlader at foretage sådanne forebyggelseshandlinger, straffes dog ikke, hvis deres foretagelse for ham selv eller hans nær-

meste ville medføre fare for liv, helbred eller velfærd.«

Bestemmelsen ses sjældent anvendt i praksis. I den kommenterede straffelov, 6. udgave, speciel del, side 82, nævnes alene dommen U 1947.406 V, hvor en person var blevet bekendt med, at der ville blive forøget et sprængstofattentat mod en landpolitistation, hvorved landbetjenten og denne hustrus liv måtte påregnes at blive udsat for fare. Den pågældende person foretog sig intet for at forebygge forbrydelsen og dennes følger og blev straffet efter straffelovens § 141.

Straffelovens § 185, der har følgende ordlyd:

»§ 185. Med bøde eller hæfte straffes den, som, uagtet det var ham muligt uden særlig fare eller opofrelse for sig selv eller andre, undlader gennem betimelig anmeldelse eller på anden efter omstændighederne tjenlig måde efter evne at afværge ildsvåde, sprængning, spredning af skadevoldende luftarter, oversvømmelse, søskade, jernbaneulykke eller lignende ulykke, der medfører fare for menneskeliv.«

Bestemmelsen ses ikke anvendt i nyere trykt praksis.

Straffelovens § 253, der har følgende ordlyd:

»§ 253. Med bøde eller hæfte indtil 3 måneder straffes den, som, uagtet det var ham muligt uden særlig fare eller opofrelse for sig selv eller andre, undlader

- 1) efter evne at hjælpe nogen, der er i øjensynlig livsfare, eller
- 2) at træffe de foranstaltninger, som af omstændighederne kræves til redning af nogen tilsyneladende livløs, eller som er påbudt til omsorg for personer, der er ramt af skibbrud eller anden tilsvarende ulykke.«

Om bestemmelsen er der i den kommenterede straffelov, 6. udgave, speciel del, side 294, blandt andet anført følgende:

»Nr. 1 forudsætter, at den nødstedte er i live, og at livsfaren er øjensynlig, d.v.s. åbenbar for den pågældende . . . Er Livsfaren ikke opstået kan § 185 eventuelt bruges. Hvis der utvivlsomt har være fare for betydelig legemsskade, bør der ikke stilles strenge krav om bevis for livsfare.«

Der ses ikke at være trykt retspraksis, hvor bestemmelsen er anvendt over for tilfældige tilskuere, der har overværet et voldeligt overfald uden at gribe ind ved tilkaldelse af hjælp eller lignende. Bestemmelsen bliver i praksis navnlig anvendt i forbindelse med færdselsuheld i tilfælde, hvor personer, der med eller uden egen